

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם... לפני מי?

And These are the Statutes Which You Shall Place Before...Whom?

(1) שמות כא-כג

(א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: (ב) כי תקנה עבד עבדי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם: (ג) אם בגפו יבא בגפו יצא אם סבעל אישה הוא ויצאה אשתו עמו: (ד) אם אדניו יתן לו אישה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו: (ה) ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא יצא חפשי: (ו) והגישו אדניו אל-האלהים והגישו אל-הדלת או אל-המזוזה ורצע אדניו את-אזנו במרצע ועבדו לעלם: (ז) וכי-ימכר איש את-בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים: (ח) אם רעה בעיני אדניה אשר-לו יעדה והפדה לעם נכרי לא-ימשל למכרה בכבוד-בה: (ט) ואם-לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה-לה: (י) אם-אחרת יקח-לו שארה כסותה וענתה לא יגרע: (יא) ואם שלש-אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף: (יב) מכה איש ומת מות יומת: (יג) ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתו לך מקום אשר ינום שמה: (יד) וכי-יוד איש על-דעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות: (טו) ומכה אביו ואמו מות יומת: (טז) וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: (יז) ומקלל אביו ואמו מות יומת: (יח) וכי-יריב אנשים והכה איש את-דעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב: (יט) אם יקום והתהלך בחוץ על-משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא: (כ) וכי יכה איש את-עבדו או את-אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם: (כא) אך אם יום או יומים יעמד לא יקם כי כסף הוא: (כב) וכי-ינצו אנשים ונגפו אישה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים: (כג) ואם-אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש: (כד) עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל: (כה) כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה: (כו) וכי-יזב איש את-עיני עבדו או-את-עיני אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו: (כז) ואם-שן עבדו או-שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו: (כח) וכי-יגח שור את-איש או את-אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את-בשרו ובעל השור נקי: (כט) ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבבוליו ולא ישמרנו והמת איש או אשה השור יסקל וגם-בעליו יומת: (ל) אם-כפר יושת עליו ונתן פדניו נפשו ככל אשר-יושת עליו: (לא) או-בן יגח או-בת יגח כמשפט הזה יעשה לו: (לב) אם-עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל: (לג) וכי-יפתח איש בור או כי-יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל-שמה שור או חמור: (לד) בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה-לו: (לה) וכי-יגף שור-איש את-שור דעהו ומת ומכרו את-השור החי וחצו את-כספו וגם את-המת יחצו: (לו) או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה-לו: (לז) כי יגנב איש שור או-שה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע-צאן תחת השנה: (א) אם-במחורת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים: (ב) אם-זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם-אין לו ונמכר בגיבתו: (ג) אם-המצא תמצא בידו הגנבה משור עד-חמור עד-שה חיים שנים ישלם: (ד) כי יבער איש שדה או-כרם ושלח את-בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו ישלם: (ה) כי-תצא איש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את-הבערה: (ו) כי-יתן איש אל-דעהו כסף או-כלים לשמור ונגנב מבית האיש אם-ימצא הגנב ישלם שנים: (ז) אם-לא ימצא הגנב ונקרב בעל-הבית אל-האלהים אם-לא שלח ידו במלאכת רעהו: (ח) על-כל-דבר-פשע על-שור על-חמור על-שה על-שלמה על-כל-אבדה אשר יאמר כי-הוא זה עד האלהים יבא דבר-שניהם אשר ירשיעו אלהים ישלם שנים לרעהו:

(ט) כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־דֵּעְוֹ חֲמוֹר או־שׁוֹר או־שֶׁה וְכַל־בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת או־נִשְׁבֵּר או־נִשְׁבָּה אִין רֹאֵה: (י) שְׁבַעַת ה' תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רֵעֵהוּ וּלְקַח בְּעַלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלָם: (יא) וְאִם־גָּנַב יִגְנַב מֵעֲמוֹ יִשְׁלַם לְבַעְלָיו: (יב) אִם־טָרַף יִטְרֹף יִבְאֵהוּ עַד הַטְּרֹפָה לֹא יִשְׁלָם:

(יג) וְכִי־יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבֵּר או־מֵת בְּעַלְיוֹ אִין־עֲמוֹ שְׁלָם יִשְׁלָם: (יד) אִם־בְּעַלְיוֹ עֲמוֹ לֹא יִשְׁלַם אִם־שָׂכִיד הוּא בֹא בְּשִׂכְרוֹ: (טו) וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוֹלָה אֲשֶׁר לֹא־אֲדֹשָׁה וְשָׂכַב עִמָּה מִהַר יִמְהַרְנֶה לוֹ לֹא־שָׂה: (טז) אִם־מָאֵן יִמָּאֵן אָבִיָּה לְתַתָּה לוֹ בְּסָף יִשְׁקֹל מִמֶּהָר הַבְּתוּלָת: (יז) מִכְּשֶׁפָה לֹא תַחֲיָה: (יח) כָּל־שָׂכַב עִם־בְּהֵמָה מוֹת יוּמָת:

(יט) זִבְחַ לְאֱלֹהִים יִחַרֶם בְּלִמִּי לָהּ לְבָדוֹ: (כ) וְגַר לֹא־תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי־גָרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כא) כָּל־אֲלֻמְנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנוּן: (כב) אִם־עָנָה תַעֲנֶה אֹתוֹ כִּי אִם־צָעַק יִצְעַק אֵלַי שָׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקוֹתוֹ: (כג) וְחָרָה אַפִּי וְהִרְגִּיתִי אֶתְכֶם בַּחֶרֶב וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֻמְנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמָיִם: (כד) אִם־כִּסְפוֹ תִלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנִשָּׂה לֹא־תִשְׁיָמוּן עָלָיו נִשְׁךְ: (כה) אִם־חָבַל תַּחְבֹּל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבֵנוּ לוֹ: (כו) כִּי הוּא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הוּא שְׁמֵלְתוֹ לַעֲרוֹ בְּמָה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חָנוּן אֲנִי:

(כז) אֱלֹהִים לֹא תִקְלָל וְנִשְׂאִי בַעַמָּךְ לֹא תֹאָר: (כח) מִלְּאֹתְךָ וּדְמַעְךָ לֹא תֹאחֵר בְּכוֹר בְּנִיךָ תִתֵּן־לִי: (כט) כִּי־תַעֲשֶׂה לְשׁוֹךְ לְצֹאנְךָ שְׁבַעַת יָמִים יִהְיֶה עִם־אֲמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִתְנוּ־לִי: (ל) וְאֲנִשִּׁי־קָדַשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשָּׂר בְּשָׂדֶה טְרֹפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכֹלֵב תִּשְׁלַכוּן אֹתוֹ: (א) לֹא תִשָּׂא שִׁמְעַ שׁוּא אֶל־תִּשְׁתִּיךְ עַם־דָּשַׁע לְהִיָּת עַד חֲמִס: (ב) לֹא־תִהְיֶה אַחֲר־רַבִּים לְרַעַת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רֵב לְנִטַּת אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת: (ג) וְדָל לֹא תִהַדֵּר בְּרִיבּוֹ: (ד) כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אִיבְךָ אוֹ חֲמוֹר תַּעֲנֶה הִשָּׁב תִּשְׁיָבֵנוּ לוֹ: (ה) כִּי־תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׁנֵאֲךָ רֵבִין תַּחַת מִשְׁאוֹ וְחִדְלָתָ מֵעֲזוֹב לוֹ עֲזוֹב תַּעֲזוֹב עֲמוֹ: (ו) לֹא תִטֵּה מִשְׁפַּט אֲבִינְךָ בְּרִיבּוֹ: (ז) מִדְּבַר־שִׁקֵּר תִּרְחַק וּנְקִי וְצַדִּיק אֶל־תִּהְיֶה־גַּךְ כִּי לֹא־אֲצַדִּיק רִשְׁעִי: (ח) וְשָׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הַשְׁחָד יַעֲזוֹר פְּקוּחִים וְיִסְלַף דְּבָרֵי צַדִּיקִים: (ט) וְגַר לֹא תִלְחָץ וְאֹתָם יִדְעוּתָם אֶת־נַפְשֵׁי הַגֵּר כִּי־גָרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (י) וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־הָאָרֶץ וְאֶסְפַּת אֶת־הַתְּבוּאָתָה: (יא) וְהַשְּׁבִיעַת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה וְאֹכְלוּ אֲבִינִי עִמָּךְ וְיִתְרִם תֹּאכַל חֵיַת הַשָּׂדֶה כִּי־תַעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזִיתְךָ: (יב) שֵׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבַּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֲמוֹרְךָ וּנְפֹשׁ בֶּן־אִמְתְּךָ וְהַגֵּר: (יג) וּבְכָל אֲשֶׁר־אִמַּרְתִּי אֵלַיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל־פִּינְךָ: (יד) שְׁלֹשׁ רְגָלִים תִּחַג לִי בַשָּׂנָה: (טו) אֶת־תְּחַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־כִבּוֹ יִצְאָתָ מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יֵרְאוּ פָנַי רִיקִם: (טז) וְחַג הַקִּצִּיר כַּכּוֹרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בַּצִּיָּאת הַשָּׂנָה בְּאֶסְפָּךְ אֶת־מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: (יז) שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׂנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פָּנַי הָאֵדוּן ה': (יח) לֹא־תוֹפֵחַ עַל־חַמְצִין דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלִּין חֲלֵב־חַגִּי עַד־בִּקְרֹ: (יט) רֵאשִׁית בְּכוֹרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלֵב אֲמוֹ:

Questions:

- 1) Before whom was Mosheh to "place" the laws?
- 2) Why is עבד עברי the first of the משפטים given?
- 3) Why is the passage about משפטים prefaced with the laws of the מזבח?

2 שמות כ

(טו) וְכַל־הָעַם רֵאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הַהַר עֹשֵׁן וַיֵּרָא הָעַם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֵק: (טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אֵתָהּ עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֹל־יִדְבַר עִמָּנוּ אֱלֹהִים כִּי־נִמְוֹת: (יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעַם אֶל־הָעַם אֶל־תִּירְאוּ כִּי לְבַעֲבוֹר נְסוּת אֶתְכֶם בֹּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ: (יח) וַיַּעֲמֵד הָעַם מֵרָחֵק וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל־הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים:

(יט) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רֵאִיתֶם כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם: (כ) לֹא תַעֲשׂוּן אֵתִי אֱלֹהִי כִּסֵּף וְאֱלֹהִי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם: (כא) מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה־לִּי וְזִבְחֹת עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ אֶת־זֵאֲנֶךָ וְאֶת־בִּקְרָךְ כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוּא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתֶּיךָ: (כב) וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים תַעֲשֶׂה־לִּי לֹא־תִבְנֶה אֹתוֹן גִּיֹת כִּי חֶרֶב־הַנֶּפֶת עָלֶיהָ וְתַחֲלִלָהּ: (כג) וְלֹא־תַעֲלֶה בָּמַעֲלֹת עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִגְלַה עֲרוֹתְךָ עָלָיו: